

Γράφει το μέλος του συλλόγου, κτηνίατρος Δρ. Τσελεπίδης Σταύρος
Διδάκτωρ Χειρουργικής Α.Π.Θ. Φαρσάλων 76, Λάρισα.
Για διευκρινίσεις και απορίες: 2410-627976,6972557239 ή
e-mail:stselepidis@hotmail.com

ΛΕΪΣΜΑΝΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ Ή «ΚΑΛΑ ΖΑΡ»

Η λειψμανίωση του σκύλου και του ανθρώπου είναι πρωτοζωικό νόσημα με παγκόσμια εξάπλωση αφού έχει διαπιστωθεί σε όλες τις Ηπείρους πλην της Αυστραλίας, της Ανταρκτικής και των νησιών του Ειρηνικού ωκεανού. Εκτός από τον σκύλο προσβάλλει και άλλα ζώα όπως το άλογο, τη γάτα, το πρόβατο και τα τρωκτικά. Για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1911 επιβεβαιώθηκε μόλυνση σκύλου από λειψμάνια.

Στη γεωγραφική περιοχή όπου βρίσκεται η χώρα μας η νόσος προκαλείται από τη *Leishmania infantum*. Η μετάδοση του μικροοργανισμού πραγματοποιείται με το τσίμπημα των σκύλων (κυρίως γύρω από την περιοχή του προσώπου) από σκνίπες. Η πιο επικίνδυνη χρονική περίοδος για μόλυνση είναι μεταξύ των μηνών Απριλίου και Νοεμβρίου όπου τα έντομα επιβιώνουν σε μεγάλους πληθυσμούς στο περιβάλλον (συχνότερα κοντά σε έλη και υδατοσυλλογές). Η περίοδος από τη στιγμή της αρχικής μόλυνσης έως την εκδήλωση της νόσου κυμαίνεται από 1 μήνα ως 7 χρόνια. Η κλινική εκδήλωση της νόσου περιλαμβάνει πληθώρα συμπτωμάτων που προέρχονται από διάφορα συστήματα και όργανα του οργανισμού τα οποία δύσκολα διαφοροποιούνται από άλλα συστηματικά νοσήματα του σκύλου. Τα συχνότερα συμπτώματα είναι η προοδευτική απώλεια βάρους, η εύκολη κόπωση στο κυνήγι, η περιφερική λεμφαδενοπάθεια (διογκωμένα λεμφογάγγλια στο 90% των περιστατικών), οι δερματικές αλλοιώσεις (κυρίως γύρω από τα μάτια), η ωχρότητα των βλεννογόνων, η αιμορραγία από τις ρινικές κοιλότητες, η ονυχομεγαλία, η πολυαθρίτιδα, η σπληνομεγαλία. Η κυριότερη αιτία θανάτου είναι η νεφρική ανεπάρκεια ως αποτέλεσμα της προσβολής των νεφρών από τον μικροοργανισμό.

Η διάγνωση της νόσου της λειψμανίωσης βασίζεται τόσο στην κλινική εικόνα του σκύλου αλλά κυρίως στην ανεύρεση του μικροοργανισμού σε βιολογικό υλικό λεμφογαγγλίων, σπλήνα ή μυελού των οστών από έμπειρο κλινικό-κτηνίατρο. Επιπρόσθετα, ορολογικές εξετάσεις αίματος με τις μεθόδους IFAT και ELISA μπορούν σε ποσοστό έως και 100% να επιβεβαιώσουν την νόσο σε συμπτωματικούς σκύλους. Η τελειότερη μέθοδος διάγνωσης της λειψμανίωσης είναι η αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης (PCR) αλλά μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο σε εξειδικευμένα εργαστήρια.

Επειδή η νόσος κάτω από ορισμένες συνθήκες μεταδίδεται στον άνθρωπο (σε παιδιά, φορείς του AIDS ή καρκινοπαθείς) η ελληνική νομοθεσία επιβάλλει την διενέργεια ευθανασίας των άρρωστων ζώων. Ωστόσο, εφόσον ο ιδιοκτήτης του λειψμανιακού ζώου μπορεί να το περιορίσει σε κλουβί, (από τις απογευματινές ώρες έως τις 8:00π.μ.) που περιβάλλεται από σίτα ψιλή ώστε να μην μπορεί αυτή να διαπεραστεί από σκνίπες τότε είναι δυνατόν να γίνει θεραπεία του ζώου χωρίς να κινδυνεύει η δημόσια υγεία. Τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται για την θεραπεία της νόσου με υψηλά ποσοστά επιτυχίας είναι οι πεντασθενείς ενώσεις του αντιμονίου, η αλλοπουρινόλη, η αμινοσιδίνη, η αμφοτερικίνη Β, η μιλτεφοσίνη και η κετοκοναζόλη. Από τα παραπάνω φάρμακα ορισμένα απομακρύνουν εντελώς τον

μικροοργανισμό από τον οργανισμό των σκύλων ενώ άλλα απλώς τον περιορίζουν και εξαφανίζουν τα κλινικά συμπτώματα.

Η πρόληψη της νόσου είναι δύσκολη. Βασίζεται στην χρήση εντομοαπωθητικών που τοποθετούνται είτε επάνω στα ζώα με την μορφή λοσιόν ή περιλαιμίου είτε στο χώρο που ζει ο σκύλος με τη μορφή ηλεκτρικών συσκευών.

Συνηθέστερα ερωτήματα και «θολά» σημεία σχετικά με τη νόσο

1. Στη περιοχή της Θεσσαλίας υπάρχει λεισμανίωση;

Δυστυχώς η περιοχή μας διαθέτει όλες τις ιδανικές συνθήκες για δημιουργία υπερπληθυσμού εντόμων όπως ποτάμια, υδατοσυλλογές και υψηλές θερμοκρασίες-υγρασία.

2. Το φύλο ή η φυλή παίζουν ρόλο στην ευπάθεια του σκύλου;

Όχι ως προς το πρώτο. Οι φυλές με μακρύ τρίχωμα ίσως έχουν μικρότερη πιθανότητα να τσιμπηθούν από σκνίπες ωστόσο τα έντομα τσιμπούν στην περιοχή της μύτης όπου η τριχοφυΐα είναι μικρή.

3. Σε ποιες ηλικίες εμφανίζεται η νόσος;

Συνήθως σε ηλικίες 3 έως 9 ετών.

4. Σε ποιες ηλικίες παρατηρείται μεγαλύτερη θνησιμότητα;

Σε ηλικίες άνω των 9 ετών καθόσον συνυπάρχουν και άλλα νοσήματα στον οργανισμό του σκύλου.

5. Ποια είναι η κρίσιμη χρονική στιγμή μετά το χειμώνα όπου εμφανίζεται το πρωτόζωο στις σκνίπες;

Όταν η θερμοκρασία περιβάλλοντος ανέλθει πάνω από 10 βαθμούς τότε οι σκνίπες μπορούν κατά το τσίμπημα να μεταδώσουν τον μικροοργανισμό.

6. Η θεραπεία είναι ασφαλής; Κοστίζει ακριβά;

Με εξαίρεση την αλλοπουρινόλη τα φάρμακα για την λεισμανίωση είναι σχετικά ακριβά και τις περισσότερες φορές εισάγονται από το εξωτερικό κατόπιν παραγγελίας του κτηνιάτρου ενώ η νεφροτοξικότητά τους προϋποθέτει καλή λειτουργία των νεφρών.

7. Ο ιδιοκτήτης του άρρωστου σκύλου κινδυνεύει από μόλυνση;

Οι πιθανότητες μόλυνσης για έναν υγιή άνθρωπο είναι πολύ μικρές ωστόσο αναφέρονται στη διεθνή βιβλιογραφία περιστατικά μόλυνσης.

8. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι ένα από τα σκυλιά της ομάδας είναι θετικό για την νόσο, τι πρέπει να γίνει για τα υπόλοιπα σκυλιά;

Θα πρέπει άμεσα να απομονωθεί το άρρωστο σκυλί και να αποφασιστεί από τον ιδιοκτήτη εάν θα γίνει θεραπεία ή ευθανασία. Όλα τα υπόλοιπα σκυλιά της ομάδας θα πρέπει να εξεταστούν από κτηνίατρο ασχέτως εάν δεν παρουσιάζουν κανένα απολύτως σύμπτωμα.

9. Θεραπευμένος σκύλος μπορεί να συνεχίσει να έχει φυσιολογική κινητική δραστηριότητα;

Εξαρτάται από τις βλάβες που ήδη έχουν δημιουργηθεί στα νεφρά του και στο μυοσκελετικό του σύστημα από τον μικροοργανισμό. Όσο πιο έγκαιρα διαγνωστεί η νόσος και γίνει θεραπεία τόσο το καλύτερο για την ζωή του σκύλου.